

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Súkromná stredná odborná škola podnikania
4. Názov projektu	Zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy na Súkromnej strednej odbornej škole podnikania Zvolen
5. Kód projektu ITMS2014+	312011Z833
6. Názov pedagogického klubu	Posilnenie globálnych kompetencií v oblasti ľudských a občianskych práv
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	30.03.2022
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	Budova školy-miestnosť odbornej prípravy
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Gabriela Putnková
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.skolapodnikania.sk

11. Manažérske zhrnutie:

Kľúčové slová:

- Ľudské práva z pohľadu pohlavia /gender equality/
- Vývoj zrovnoprávnenia žien a prvých ženských organizácií

Krátka anotácia:

Učiteľia analyzovali termíny – ‚rovnosť medzi ženami a mužmi‘ a ‚rodová rovnosť‘, a taktiež ‚rovnosť žien a mužov‘ – ktoré sú uvedené v medziinštitucionálnej terminologickej databáze inštitúcií EÚ (IATE) ako **synonymá**, a ako synonymá sa používajú aj v dokumentoch Európskej komisie a Rady. V slovenských prekladoch legislatívy a iných textov EÚ sa **oba predmetné termíny používajú rovnocenne** a to z toho dôvodu, že rovnakú synonymickú variabilitu obsahujú aj anglické texty *gender equality*.

Na stretnutí sa zhodli na tom, že rodová rovnosť resp. rovnosť žien a mužov znamená rovnaké sociálne postavenie mužov i žien vo všetkých sférach verejného a súkromného života a jej cieľom je zabezpečenie plnohodnotného spoločenského uplatnenia na základe individuálnych kvalít a schopností.

12. Hlavné body stretnutia

1. Rod (angl. gender) sa ako pojem vzťahuje na sociálne konštruovanú úlohu, správanie, činnosť a atribúty, ktoré daná spoločnosť považuje za vhodné pre mužov alebo pre ženy.

Rod chápeme ako súbor rolí, správania a návykov typicky spájaných s istým pohlavím. Tie najčastejšie vychádzajú z istých stereotypných predstáv o tom, ako by mal typický predstaviteľ alebo predstaviteľka daného rodu vyzerat'. Striktne stanovené predstavy, očakávania a normy v súvislosti s rodom vytvárajú východisko pre udržiavanie nerovného vzťahu medzi ženami a mužmi a vytvárajú východisko pre rodovú diskrimináciu.

Rod je primárne určený spoločnosťou a spoločenskými okolnosťami, keďže v priebehu dejín

a v rôznych kultúrach sa vnímanie rodu výrazne odlišuje a teda môžeme tvrdiť, že vnímaniu

rodu je primárne vytvárané konkrétnymi kultúrnymi podmienkami. **Pojem rod sa začal**

používať na označenie spoločensky stanovených charakteristík, ktoré sú priradované biologickým pohlaviam.

2. Pojem pohlavie (angl. sex) je biologická danosť človeka, čiže skutočnosť, či je z anatomického hľadiska ženou alebo mužom. Predstavuje súhrn podstatných biologických

znakov, ktorými sa odlišujú muži a ženy. Pohlavie ako biologická danosť človeka, podľa ktorého je fyzická osoba mužom alebo ženou, sa v odbornej literatúre nestotožňuje

s pojmom rod, ako sociálnou kategóriou, ku ktorej sa viažu určité predstavy spoločnosti o tom, čo je alebo nie je pre ženu, resp. pre muža typické, vhodné alebo správne.³² Pojem pohlavie

používa napríklad zákon č. 301/1995 Z. z. o rodnom čísle.

3. Diskriminácia na základe pohlavia a rodu zahŕňa:

- diskrimináciu z dôvodu tehotenstva a materstva
- diskrimináciu z dôvodu pohlavnej a rodovej identifikácie
- diskrimináciu na základe zmeny (biologického) pohlavia (diskriminácia z dôvodu pohlavnej identifikácie)
- diskrimináciu z dôvodu, že sa určitá osoba identifikuje s rodovými očakávaniami priradovanými k pohlaviu, ku ktorému reálne biologicky nepatrí.

Diskriminácia na základe rodu zvyčajne predstavuje aj diskrimináciu na základe pohlavia a naopak. Pohlavie umožňuje rozdielne zaobchádzanie s cieľom zabezpečiť rozdielny prístup

tam, kde nie je možné nevnímať biologické rozdiely medzi mužmi a ženami. Menej jasná je hranica legitímneho rozdielného zaobchádzania v prípadoch, ktoré sa nedajú odôvodniť biologickými rozdielmi, ale osobitným či legitímnym cieľom.

Diskriminácia z dôvodu pohlavia, resp. rodu úzko súvisí s rodovou rovnosťou.

Rodová rovnosť je interdisciplinárnym pojmom, ktorý nemá ustálenú právnu definíciu v slovenskom právnom poriadku ani v medzinárodnom práve.

Vo všeobecnosti môžeme rodovú rovnosť definovať ako rovnosť príležitostí medzi mužmi a ženami, chlapcami a dievčatami.

Hoci sa za posledné desaťročia rodové rozdiely zmenšili, v niekoľkých kritických oblastiach stále pretrvávajú nerovnosti a výzvy. Stále existujú značné **rodové rozdiely v oblasti** zamestnanosti, samostatnej zárobkovej činnosti, práce na čiastočný úväzok, podnikania a rozhodovania, ako aj v platoch a dôchodkoch, a teda ženy čelia aj vyššiemu riziku chudoby v porovnaní s mužmi. Ženy majú častejšie ukončené vysokoškolské vzdelanie, sú však oveľa menej zastúpené, napríklad v študijných odboroch, vo výskume a na vedúcich pozíciách na všetkých úrovniach vzdelávania. Okrem toho muži sú naďalej nedostatočne zastúpení v oblastiach, ako je starostlivosť o deti a starších ľudí, vzdelávanie v ranom detstve, zdravotníctvo a neplatená práca.

4. Vývoj zrovnoprávnenia žien

Charta OSN (podpísaná 26.6.1945, platná od 24.10.1945), v ktorej sa deklaruje rovnosť ľudských práv a základných slobôd pre všetkých bez rozdielu pohlavia. Zásada nediskriminácie sa tak stala medzinárodným štandardom, dodržiavanie ktorého musí garantovať na svojom území každý štát ak chce byť považovaný za demokratický a právny štát.

Všeobecná deklarácia ľudských práv (prijatá 10.12.1948) takisto zakotvuje rovnoprávnosť ľudí bez rozdielu pohlavia a zásadu neprípustnosti diskriminácie. Obsahuje základné občianske a politické práva, čiastočne aj sociálne a kultúrne práva. Proklamuje tak všeobecné princípy medzinárodného štandardu ľudských práv, pričom štátom nestanovuje žiadne záväzky.

Dohovor o politických právach žien (prijatý 31.3.1953 je prvým medzinárodným záväzným dokumentom týkajúcim sa špeciálne práv žien. Zaručil ženám právo voliť tak ako majú muži, zakotvil právo žien byť volené do verejne volených orgánov a právo žien zastávať štátne úrady a vykonávať všetky štátne funkcie.

Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach (ICCPR) (prijatý 1966, platný od 1976 zákon č. 120/1976 Zb.) v čl. 3 upravuje princíp nediskriminácie a záväzok dbať na zásadu rovnosti mužov a žien pri využívaní práv uvedených v pakte. Čl. 26 obsahuje právo na rovnosť a rovnakú zákonnú ochranu pred diskrimináciou z akéhokoľvek dôvodu.

Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ICESCR) (prijatý 1966, platný od 1976 zákon č. 120/1976 Zb.) Zakotvuje zákaz akéhokoľvek diskriminácie a rovnosť práv mužov a žien (čl. 2 a 3) a právo na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky, vrátane primeranej mzdy, rovnakej za prácu rovnakej hodnoty bez akéhokoľvek rozlišovania a právo na platenú dovolenku (čl. 7). Ženám sú zaručené pracovné podmienky nie horšie než aké majú muži, slušný život pre ne a ich rodiny v súlade s ustanoveniami Paktu, bezpečné a zdravotne nezávadné pracovné podmienky, rovnaká príležitosť pre ženy dosiahnuť v zamestnaní povýšenie na zodpovedajúci vyšší stupeň,

pričom sa nebudú uplatňovať iné kritéria, než dĺžka zamestnania a schopnosti.

Deklarácia OSN o odstránení diskriminácie žien (prijatá 7.11.1967) zaručuje ženám celú plejádu práv, medzi nimi aj práva politické, právo vlastniť majetok, právo na vzdelanie a prístup k nemu, právo na prácu, rovnaké odmeňovanie s mužmi, venuje sa aj postaveniu žien v rodine, zakotvuje napríklad rovnosť postavenia manžela a manželky. Hoci nejde o právne záväzný dokument, avšak upriamuje pozornosť medzinárodného spoločenstva na potrebu riešiť diskrimináciu žien osobitnými špeciálnymi dokumentmi. Nedostatkom tejto deklarácie je fakt, že štáty nie sú nijakým spôsobom sankcionované za porušenie týchto práv a vykonávanie týchto ustanovení je ponechané na ich schopnosť a vôľu zabezpečiť ich.

Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie (CEDAW, schválený 1979, platný od 3.9.1981, pre ČSFR platný od 1987, zákon č. 62/1987 Zb.) v čl. 1 definuje diskrimináciu žien ako „akékoľvek rozlišovanie, postihovanie alebo zvýhodňovanie na základe pohlavia, ktorých účelom alebo účinkom je poškodiť alebo porušiť uznávanie, užívanie alebo uplatňovanie ľudských práv a základných slobôd v politickej, ekonomickej, spoločenskej, kultúrnej, občianskej alebo vo všetkých ostatných oblastiach ženami bez ohľadu na ich manželský stav a na základe rovnosti mužov a žien.“

Pekinská deklarácia a Akčná Platforma z r.1995 sformulovali nový medzinárodný záväzok vytýčeným cieľom rovnoprávneho postavenia, rozvoja mieru pre ženy na celom svete, stanovili ako ciele rodovú rovnosť, rozvoj a mier a vypracovali program na posilnenie postavenia žien.

5. Pohľad z histórie na boj za práva žien:

- Tradícia oslavovať MDŽ zavedená na medzinárodnej ženskej konferencii v roku **1910 v Kodani**.
- Myšlienka koordinovať v jeden deň akcie za zlepšenie pracovných podmienok žien nadväzovala na opakujúce sa demonštrácie robotníčok v amerických textilných továrňach, z ktorých sa rokmi stala tradícia. **8. marca roku 1908 pochodovalo ulicami New Yorku asi 15 000 žien**, žiadajúc skrátenie desaťhodinového pracovného času, vyššie platy a politické požiadavky, najmä získanie volebného práva.
- V roku 1909 členky Socialistickej strany Ameriky vyhlásili symbolicky Deň žien. Prvýkrát sa oslavoval 28. februára 1909 a v nasledujúcich rokoch sa mal konať vždy v poslednú februárovú nedeľu. O rok na to, v roku 1910, sa v Kodani stretli ženy zo 17 krajín na Medzinárodnej konferencii pracujúcich žien a na návrh Kláry Zetkinovej rozhodli, že oslavu symbolického Medzinárodného dňa žien, zatiaľ bez fixného dátumu.
- V roku **1911 sa 19. marca** prvýkrát MDŽ masovo oslavovalo v Rakúsko-Uhorsku, Dánsku, Nemecku a Švajčiarsku, kde sa ho zúčastnilo vyše milióna žien a mužov.
- **Týždeň po týchto oslavách sa odohrala tragická udalosť v továrni Triangle Shirtwaist Factory, ktorá vyvolala solidaritu so ženami pracujúcimi v prekérnych podmienkach. V centre New Yorku, na 8. až 10. poschodí veľkej fabrickej budovy na Washingtonovom námestí, pracovalo vyše päťsto žien a okolo sto mužov. Ženy boli zväčša mladé prísťahovalkyne, najmä Talianky a poľské i ruské Židovky. Pracovný čas bol 14 hodín denne. V halách plných horľavých materiálov sa svietilo otvorenými plynovými horákmi, pohotovostné hasiace prístroje chýbali. V tom čase to boli v podobných výrobách štandardné pracovné podmienky. V sobotu 25. marca 1911, len niekoľko minút pred koncom pracovného času, vzbĺkol na ôsmom poschodí požiar. Hoci hasiči prišli na miesto pomerne rýchlo, nemohli zasahovať, pretože ich rebríky boli príliš**

krátke. Zúfalé ženy sa rozhodli zachrániť si život skokom z okna, ale mnohé z nich netrafili do hasičských plachiet a sietí. Ostatným neostala nijaká šanca. Požiar si vyžiadal 146 ľudských životov, prevažne žien.

- V ČSR sa Medzinárodný deň žien prvýkrát oslavoval v roku 1921. Na našom území tento sviatok okamžite získal masový charakter, hoci bol počas druhej svetovej vojny zrušený. Po roku 1945 bol opäť obnovený a uznáva a oslavuje sa dodnes.

6. Mimovládne organizácie v SR venujúce sa právam žien a rodovej rovnosti:

Aktívne ženy

Anglický názov: Active Women

Address: Zemplínska 9, 071 01 Michalovce

E-mail: eva.mi.sk@stonline.sk

Tel.: 0042156 643 2659

Contact: BARTOŠOVÁ Eva

Aliancia žien Slovenska

Anglický názov: Alliance of Women in Slovakia

Adresa: Nábelkova 2 841 05 Bratislava

e-mail: alianciazien@alianciazien.sk

Tel. 00421 2 5245 0346

Kontakt: Katarína Farkašová

Web: <http://www.alianciazien.sk>

ASPEKT, Záujmové združenie žien

Anglický názov: ASPEKT – Association of Women

Adresa: Mýtna 38, 811 07 Bratislava

e-mail: aspekt@aspekt.sk

Tel: 0042125249 4574 *Fax:* 00421 25249 4574

Kontakt: JURÁŇOVÁ Jana

web: <http://www.aspekt.sk>

Centrum rodových štúdií

Anglický názov: Gender Studies in Bratislava

Adresa: FFUK, Šafárikovo nám. 6, 81801 Bratislava

e-mail: genderstudies@fphil.uniba.sk

Tel: 004212 59244146 *Fax:* 004212 52966016

Kontakt : KICZKOVÁ Zuzana

Web: <http://www.genderstudies.sk>

EsFem

Anglický názov: EsFem

Adresa: Budovateľská 11, 080 01 Prešov

e-mail : esfem@esfem.sk

Tel: 004212905924202

Kontakt: BOSÁ Monika

Web: <http://www.esfem.sk>

Fenestra

Anglický názov: Fenestra

Adresa: Tomášikova 19, 040 01 Košice

Telefón: 055 – 729 75 04 *Fax:* 055 – 729 75 05

E-mail: fenestra@fenestra.sk

Web: www.fenestra.sk

Klub feministických filozofiiek

Anglický názov: Feminist Philosophers' club

Adresa: Šafárikovo nám. 6, 81801 Bratislava

e-mail : szapuova@fphil.uniba.sk

Tel.: 004212/5296 4929, *Fax:* 004212/5296 6016

Kontakt: SZAPUOVÁ Mariana

Klub profesionálnych žien Nitra

Anglický názov: Professional Women Club Nitra

Adresa: Svatourbanská 5, 949 01 Nitra

E-mail: safarikova@agroinst.sk

Tel. 00421903 460108

Kontakt: ŠAFÁRIKOVÁ Judita

Klub profesionálnych žien Poprad – Kežmarok

Anglický názov: Club of Professional Women Poprad-Kežmarok

Adresa: nám. Sv. Egídia 11, 058 01 Poprad

E-mail: partnership@sinet.sk

Tel./Fax: 0042152 7721768

Kontakt: PLUČINSKÁ Dana

Kultúrne združenie Romov Slovenska

Anglický názov: Cultural Association of Roma in Slovakia,

Adresa: Golianova 10, 974 01 Banská Bystrica

e-mail: kzrsr@stonline.sk

Tel/fax: 004248 414 8552

Kontakt: JONÁŠOVÁ Helena

Web: www.kzrsr.sk

Možnosť voľby

Anglický názov: Pro Choice

Adresa: Medená 5, 81102 Bratislava

e-mail: adriana@moznostvolby.sk

Tel/fax: 00421 2 5443 0889

Kontakt: MESOCHORITISOVÁ Adriana

Web: <http://www.moznostvolby.sk>

MYMAMY Zájumové združenie žien / ZZŽ MyMamy

Anglický názov: ZZŽ MyMamy

Adresa: Jánošíkova 70, 080 01 Prešov

Telefón: +421517712233

Kontakt: Mgr. Apolónia Sejková

E-mail: krizovecentrumpresov@gmail.com

Web: <http://www.mymamy.sk>

Národné centrum pre rovnosť príležitostí

Anglický názov: National Centre for Equal Opportunities

Adresa: Laurinská 2, 811 01 Bratislava

E-mail: ncr@stonline.sk Mobil: +421 907 727271

Kontakt: KLIMÁČKOVÁ Anna

web: www.ncrp.sk

Občan, demokracia a zodpovednosť

Adresa: Ul. 29. augusta 38, 811 09 Bratislava

Kontakt: Šarlota Pufflerová

Tel: (00421 – 2) 5292 0426

fax: (00421 – 2) 5292 5568

e-mail: oad@oad.sk

web. www.oad.sk

www.diskriminacia.sk

Partnerstvo pre rozvoj regiónu Tatier a Spiša

Anglický názov: Partnership for development of Tatra and Spis regions

Adresa: Námestie sv. Egídia 11, 05801 Poprad

E-mail: partnership@sinet.sk

Tel./Fax: 0042152 7721768

mobil 00421905 584 362

Kontakt: PLUČINSKÁ Dana

Pro Familia

Anglický názov: Pro Familia

Adresa: P.O. BOX, Gorkého 1, 06601 Humenné

e-mail profamiliahe@nexta.sk

Tel/Fax: 0042157 7757773

Kontakt: SOPKOVÁ Eva

Profesionálne ženy

Anglický názov: Professional Women Association

Adresa: Laurinska 2, 811 01 Bratislava E-mail: profwomen@zutom.sk,

Tel.: 00421 54411088 Fax: 00421 5464 8912

Kontakt: ŠIMUNKOVÁ Dagmar

TOP Centrum podnikateliek

Anglický názov: TOP Centre of women entrepreneurs

Adresa: Prešovská 39 82109 Bratislava

e-mail: info@tcp.sk Tel: 004212 55560685 Fax: 004212 55571203

Kontakt: CHADIMOVÁ Elvira

VEDAM Žilina

Anglický názov: VEDAM Žilina

Adresa: Martinská 1/6, 01 008 Žilina

E-mail: gea.vera@marta.sk

Tel.: 0042141 5252272 *Fax:* 0042141 7243326

Kontakt: GREŇČÍKOVÁ Viera

Vzdelávacia nadácia Jána Husa

Anglický názov: Jan Hus educational Foundation

Adresa: Baštova 5, 81103 Bratislava

E-mail: Eva.Havelkova@vnjh.sk

Tel. 00421 5441 7925

Kontakt: HAVELKOVÁ Eva

Združenie žien v podnikaní *Anglický názov:* Association of Women in Business

Adresa: Laurinská 2, 811 01 Bratislava

E-mail: office@zzvp.sk

Tel.: 004212 5464 8911

Fax: 004212 5464 8912

Kontakt: BZDÚŠEKOVÁ Daniela

Združenie žien Slovenska

Anglický názov: Association of Women in Slovakia

Adresa: T.G.Masaryka 22, 96092 Zvolen

E-mail: vpetras@fris.sk

Tel./ Fax: 00421455314303

Kontakt : PETRÁŠOVÁ Viera

Žena tretieho tisícročia

Anglický názov: Women of the Third Milenium

Adresa: Šafárikova 26, 075 01 Trebišov

E-mail: magda.haburova@gmail.com

Telefón: 0903 902 066

Kontakt: HABUROVÁ Magdaléna

Ženská lobby Slovenska

Anglický názov: Slovak Women's Lobby

Adresa: Medená 5, 81102 Bratislava

e-mail: mail@zenskaloby.sk

Kontakt: MLÁDEKOVÁ Eva

Web: <http://www.zenskaloby.sk>

Ženy Kysúc, n. f.

Anglický názov: Women of Kysuce, N. F.

Adresa: Podzávoz 1147, 022 01 Čadca

E-mail: zeny_kysuc@nextra.sk

Tel.: 00421 4321 253, *Fax:* 004214334 898

Kontakt: KRKOŠKOVÁ Jolana

Živena, spolok slovenských žien

Miestny odbor Bratislava

Pionierska ul.č.12

831 02 Bratislava

tel.: 0915/739 024

e-mail: alena.bucekova@gmail.com

3. Závěry a odporúčania:

Učítelia sa na záver stretnutia zhodli, že rodová nerovnosť je komplexný fenomén, ktorého dopady a následky sa dotýkajú každej oblasti spoločnosti. Napriek nesporne pozitívnemu vývoju v poslednom desaťročí je rodová nerovnosť aj na Slovensku stále zrejma a viditeľná v mnohých oblastiach súkromného a verejného života. Cieľom rodovej rovnosti je vytvoriť rešpektujúci priestor pre každú ženu a každého muža, aby sa mohli realizovať v živote podľa svojich prání a schopností a neboli obmedzovaní rodovými stereotypmi. Je preto vhodné a potrebné hovoriť na všeobecno-vzdelávacích predmetoch aj o tejto téme, zaraďovať ju do diskusií, zdôrazňovať nutnosť rovnakých príležitostí, zároveň ale nepopierať prirodzené danosti a rovnako rešpektovať slobodné rozhodnutie každého jednotlivca, akú spoločenskú rolu si vyberie a vyhovuje mu.

4. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Gabriela Putnoková
5. Dátum	30.03.2022
6. Podpis	
7. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Pavel Michalík
8. Dátum	31.03.2022
9. Podpis	